

מסורת הש"ס

ראשית קראטי אפסס. ראשית תבואתה (ירמיהו ב): עסקי ראשית. ראשית ערסותיכם (נמדבר טו): הריני נוטל נשמתכם. ותאכזר רביעית דמכס ויכנה נרכס ויבטל שס ראשיתכם. ונשים וטוו על כך כדאמרין בבראשית רבה... אלה"ר שנתרס כחלה וכנתה נרו של עולם ושפכה דמו ועוד זלרבי הכית תלויין ונפל תורא. לארץ שהוא עומד לשמיטה הכל אומרים הדדו לכפינא עד שלא יקוס פשעים השפחה וכוון תלקה כחצטה אמת: פטיש. תרבה: סירוס. פשע והתקרה: מחטרא. בטדור"ר זע"ו. כלומר אשה עומדת לסורי לדה על עושה של מוה ומלרפין לה עושין הרבה לאומו מלקות: שנקיה לרוא. לשיכור איין צריך להפילו שהוא יפול מאליו. כך האשה עומדת לילך משתעבדה והיא לריכה לנקש להקצ"ה לפתוח רחמה והוא נמנע והיא מתה מאליה. כל הני משל הדיטו ניהו: רעיא הנרא ועויו ריעיון. קליס לרון ואינו יכול להגיע ולהלקות על סרחון: אכב חוטרא מילי. כשהיא צאה לפני גדרות לאן שס הוא מדבר עמה להלקותה על פשעה. ואני דרי לנית הדיר של לאן צאין לחטון. גדרות לאן מתרגמנין חוטרין דען ונמדבר לו. כלומר האשה כשהיא צבריאיות פעמים שזכימיה מולין ואין כח מתקטרג להזכיר עונה אכל משהגיעה לפתח הסנה וזריכה לנסים ומלרפין עושהיה ומעשהיה אם ראויה היא לנס אם לא: אכב חוטרא נפישו אחי ומרחמי. לפתח הנות שמתלקס צו מוונת יש שס עושר הרבה אחיס והרבה אזיניס זי הכל נעשים אזיניס: מרחמי. אזיניס: אכב צויוני. נמקוס שיש הפסד ועויו לא אחי ולא מרחמי. כך בשעת הסנה הורע מולה ומשיבחה וחדלו פרקליטין שלה: וצברי היאך מיכדי. מעשים שלהם להזכיר עונם וחוכתם: קעין גשר. כל מקוס סנה כנון קיר נטוי ויולא לדרך: דינמא מופקד. נכרי דינא על חטאיו ומתפוסנא כהדיה: מכרא. ספינה שעוברין בה את הנהר: כדיק. הספינה שלא היא בה נקב: מניין. פוחמין: קענפי מכל הסמדיס. הוקטנו ומתמעטו זכותי כשכיל הסמדיס אשר עשית וגוי: יומא דשוסא. שמשכנת צו הרות דרומית חוקה"ה המפלת חומות ועוקרת אילנות: לביני דקלי. שלא יפיל הכוח דקל עליו: ממנו להביא ראיא. מאחר שהוא נופל צריך למאז ממנו וממעשיו

תורה אור השלם

1 קטניו מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך בני מבקלי עבדתי את הירדן הזה ונתתה הייתי לשעבד ממונתו בארצות כנען כי הנהגתו כדן וקדש וישתה עמך לנגד ולא תשיע דמיום בביתך כי יפול ויגמל ממנו: ויריב כב ח אב טר עליו מלאך מליין אחר מני אלף להזכיר לאדם ישרה ויחננו ויאמר פרעונו כדבר שחת מצאנוי ספרה: אריב לו כביכר

הגרות הב"ח

(א) רבי"ה דיה יאלו קן פרקליטין (שעסה למטה) אחי"ו ויב" סיה אן הו: (ב) אב"י שבת רל"ג ל"ד: (ג) ר"ה כדקי מיתה טעוה:

לעיו רש"י

בטדור"ר (בשדור"א). הכא. סריטי"י (פריש"א). ארון. משטרי"ה (משטרי"ה). ארון כלים.

מוסף רש"י

מנבין. מתעניין (מנבין). מנבין. שלשה כדקי מיתה. סה"כ נדקדק כהן כשעת הסנה שלא ימלא סה"כ אחר מוס חתום בברכות ס"א.

במה מדליקין פרק שני שבת

לב.

ראשית קראתי אתכם על עסקי ראשית הוחרתי אתכם נשמה שנתתי בכם קרויה נר על עסקי נר הוחרתי אתכם אם אתם מקיימים אותם מוטב ואם לאו הריני נוטל נשמתכם וכו"ש בשעת לידתן אמר ה"ר אבא נפל תורא חדר לסכינא אביי אמר תפיש תירוס אמתא בחד מחטרא ליהוי רב פסא אבא שבקיה לרואי דמנפשיה נפיל מל סד עוקבא אמר רעיא חגרא ועויו ריהמין אבב חוטרא מילי ואבי דרי חושבנא רב פפא אמר אבב חוטרא נפישו אחי ומרחמי אבב צויוני לא אחי ולא מרחמי וגברי היכא מיכדיק אמר ריש לקיש בשעה שעוברים על הגשר גשר ותו לא אימא כעין גשר רב לא עבר במברא דיתוב ביה עכו"ם אמר דילמא מיפקיד ליה דינא עליה ומתפוסנא בהדיה שמואל לא עבר אלא במברא דאית ביה עכו"ם אמר שטנא בתרי אומי לאו שלימ"ר ינאי בדיק ועבר ר' ינאי למעמיה ר'אדמר אלעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושיין לו נס שמא אין עושין לו נס ואם עושין לו נס מנכין לו מוכיחיו אמר רבי חנין מאי קראה יקמתי מכל החסדים ומכל האמת רבי יוצא ביומא דשוחא לא נפיק לביני דיקלא אמר ר' יצחק בריה דרב יהודה לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפטר אמר מר עוקבא מאי קראה יכי יפול הנופל ממונו ממונו להביא ראיא תנא דבי רבי ישמעאל כי יפול הנופל ממנו (ממנו) ושמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב: ת"ר ימי שחלה ונטה למות אומרים לו התודה שכן כל המומתין מתודין אדם יוצא לשוק יהי דומה בעיניו כמי שנמסר לסרדיוט חש בראשו יהי דומה בעיניו כמי שנתנוהו בקולר עלה למטה ונפל ליה דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגדרים לידון שכל העולה לגדרים לידון אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול ואלו הן פרקליטין של אדם תשובה ומעשים טובים ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה מאמרים עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות ניצול שנאמר יאם יש עליו מלאך מליין אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פרעונו מרדת שחת וגוי: ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך להובה ואחד לזכות ניצול שנאמר מליין אחד מני אלף: תנו רבנן על שלש עבירות נשים מתות וילדות רבי אלעזר אומר נשים מתות ילדות ר' אחא אומר בעון שמכבסות צואת כניהם בשבת וי"א על שקורין לארון הקודש ארנא: תניא ר' ישמעאל בן אלעזר אומר בעון שני דברים עמי הארצות מתים על שקורין לארון הקודש ארנא ועל שקורין לבית הכנסת בית עם תניא ר' יוסי אומר ישלשה בקי מיתה נבראו באשה ואמרי לה שלשה דבקי מיתה נדה וחלה והרלקת הנה חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן יתניא רשב"ג אומר הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה ונמסרו

על שקורין לארון הקודש ארנא. לא ארון ששטה כלללא קאמר דמתמסא לא היו מוכרים ארון שהיה לפני כמה שנים שגנו צנית הרלשון אלא לארון שצנית הכנסת אע"ג דכלל דוכתי קרי ליה מינה דמתן העובר לפני המינה היודר לפני המינה (ברכות פ"ה דף לז.) אורי"י אשכחן נמי דקרי ליה ארון כדאמר תשעה ארון מלטרפין ושס פ"ו דף מ"א: מקרא

חטאתא נפישו אחי ומרחמי אבב צויוני לא אחי ולא מרחמי וגברי היכא מיכדיק אמר ריש לקיש בשעה שעוברים על הגשר גשר ותו לא אימא כעין גשר רב לא עבר במברא דיתוב ביה עכו"ם אמר דילמא מיפקיד ליה דינא עליה ומתפוסנא בהדיה שמואל לא עבר אלא במברא דאית ביה עכו"ם אמר שטנא בתרי אומי לאו שלימ"ר ינאי בדיק ועבר ר' ינאי למעמיה ר'אדמר אלעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושיין לו נס שמא אין עושין לו נס ואם עושין לו נס מנכין לו מוכיחיו אמר רבי חנין מאי קראה יקמתי מכל החסדים ומכל האמת רבי יוצא ביומא דשוחא לא נפיק לביני דיקלא אמר ר' יצחק בריה דרב יהודה לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפטר אמר מר עוקבא מאי קראה יכי יפול הנופל ממונו ממונו להביא ראיא תנא דבי רבי ישמעאל כי יפול הנופל ממנו (ממנו) ושמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב: ת"ר ימי שחלה ונטה למות אומרים לו התודה שכן כל המומתין מתודין אדם יוצא לשוק יהי דומה בעיניו כמי שנמסר לסרדיוט חש בראשו יהי דומה בעיניו כמי שנתנוהו בקולר עלה למטה ונפל ליה דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגדרים לידון שכל העולה לגדרים לידון אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול ואלו הן פרקליטין של אדם תשובה ומעשים טובים ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה מאמרים עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות ניצול שנאמר יאם יש עליו מלאך מליין אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פרעונו מרדת שחת וגוי: ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך להובה ואחד לזכות ניצול שנאמר מליין אחד מני אלף: תנו רבנן על שלש עבירות נשים מתות וילדות רבי אלעזר אומר נשים מתות ילדות ר' אחא אומר בעון שמכבסות צואת כניהם בשבת וי"א על שקורין לארון הקודש ארנא: תניא ר' ישמעאל בן אלעזר אומר בעון שני דברים עמי הארצות מתים על שקורין לארון הקודש ארנא ועל שקורין לבית הכנסת בית עם תניא ר' יוסי אומר ישלשה בקי מיתה נבראו באשה ואמרי לה שלשה דבקי מיתה נדה וחלה והרלקת הנה חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן יתניא רשב"ג אומר הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה ונמסרו

רזיה לכות: משש ימי כראשית. דכתיב קורא הדורות מראש (ישעיה מה) שנגלו לפניו הדורות ומעשהיה (סוקס פורענות: שרי. כשנתנה תורה עדיין לא נפל זה והכתוב קראו נופל: על ידי חייב. זע"ה זה שלא קיים מצות מעקה: אומרים. העומדין סס: שכן דרך כל המומטים מודוין. כדתין כשנתהדין שכל המתודה יש לו חלק כו' שכן מלינו זעקן ויושעו || שאמר לו יהושע כו' צפי נגמר הדין (מנהדין דף מד:): לק: נסוהו כקולר. היו טפי משמסר לסרדיוט ורוע מעולה לגדרים שאין דנין שם אלא להריגה ועל סרחון חמור וצריך פרקליטין גדולים: עלה למטה. שחלה הרבה שצריך לעלות ולפול למשכ: ואלו הן פרקליטין. (א) שעושה למטה (ב) רזי לבי"ד של מעלה השוכנה ומעשים טובים: כאותו מלאך. שמלין עליו זכות והוא אחד מני אלף ואפילו הוא עצמו מעיד עליו חובה ניצול צלחת של זכות שנאמר מלין אחד מני אלף כמלימא של מלאך אין אלא אחת מאלף להגיד ישרו ומשמע נמי שהמלאך המלין הוא אחד מני אלף דהא מלאך כתיב מכלל דהשאר מנידים עליו חובה אלא מכלל כתיב אם יש עליו מלין מלאך אחד מני אלף איכא למידרשיה אמלאך ואמלינה: יולדות. בשעת לידתן: שלש עבירות. הן דמתמטין: ילדות. בחורות ואפילו שלש נשעת לידה: רבי אחא אומר. הילדות מתות על עון שמכבסות: ארנא. כך היו קורין מנגלות שלהם פריטי"י וכלשונו משטי"ר: בית עס. לשון חיו שמקבלין צו הכל: ולארון הקדש ארנא. ואין קורין אותו ארון הקדש: כדקי (א). עונות שבודקין אותן כהן בשעת סנה כרבנן דאמרי יולדות: דבקי. שמדבקין ומקריבין מיתה לפני זמנה כר' אלעזר דמי ילדות: ונמסרו

עין משפט
נר מצוה

קרא א מ"י פ"ב ס"ג
רז"ה ושמרת נפש
ה' ו מתן ששן שט ש"פ
י"ד ס"י ק"ו ספ"ה
נב"ה:
ק"ב ב מ"י פ"א ס"ג
מסוכה ה"ב א ס"ג
פס"ג י"ב ט"ז פ"ד י"ד ס"י
ש"ה פ"ה א:

רבינו הגאון

ראשית קראתי אתכם על עסקי ראשית הוחרתי אתכם (אכנס). כנון החלה והתורה. נשפה שקרויה נר נתתי בכם על עסקי נר הוחרתי אתכם אם אתם מקיימים אותם מוטב ואם לאו הריני נוטל נשמתכם. ולמה בשעת לידה אמר רבא נפל תורא חדרו סכיני. מיפיש תירוס אמתא חד מתבטא ניהו. ימי חרבה כהרופס השפחה על אדנותה אחת הבאה תהיה עליה. כלומר פסיפס רבת כמכסת אדנותה ומקבעת אדנותה את הכל בלבא והיא משלמת לה בכאבה אחת הכל. וכן רעיא מחטרא ועיא דהיטמא אבב חוטרא מילי ואבי (דרין) חושבנא אפי' רועה ספח שאין יכול לרדן. ועו ביהות ודע כשוחו כשכניו בשער גדרות האן כדמתרגמנין חוטרין רעו ויבתי הדין (כ"ו) כדתין חובס סנה לדי. שם פעלה חשבון הבריות שברוחה ויש סכח אותה. בחנות של יין הכל אוהבין באין ושאלין בשלום כעל התנות כדי שישימו עמו. אבל אם רואין שנתפס אדם בבית הכנסת או בבית המדרש ליעש כל אוהביו ברחמי לא יאמר כהן פניה אילו. לא יעמוד אדם במקום סכנה ואמר עושין לי נס (שמת) אין עושין לי נס. ואם עושין לי נס מנכין לו מוכיחיו עושין לו מוכיחיו אמר רבי חנין מאי קראה יקמתי מכל החסדים ויג' לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפטר אמר מר עוקבא מאי קראה יכי יפול הנופל ממונו ממונו להביא ראיא תנא דבי רבי ישמעאל כי יפול הנופל ממנו (ממנו) ושמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב: ת"ר ימי שחלה ונטה למות אומרים לו התודה שכן כל המומתין מתודין אדם יוצא לשוק יהי דומה בעיניו כמי שנמסר לסרדיוט חש בראשו יהי דומה בעיניו כמי שנתנוהו בקולר עלה למטה ונפל ליה דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגדרים לידון שכל העולה לגדרים לידון אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול ואלו הן פרקליטין של אדם תשובה ומעשים טובים ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה מאמרים עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות ניצול שנאמר יאם יש עליו מלאך מליין אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פרעונו מרדת שחת וגוי: ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך להובה ואחד לזכות ניצול שנאמר מליין אחד מני אלף: תנו רבנן על שלש עבירות נשים מתות וילדות רבי אלעזר אומר נשים מתות ילדות ר' אחא אומר בעון שמכבסות צואת כניהם בשבת וי"א על שקורין לארון הקודש ארנא: תניא ר' ישמעאל בן אלעזר אומר בעון שני דברים עמי הארצות מתים על שקורין לארון הקודש ארנא ועל שקורין לבית הכנסת בית עם תניא ר' יוסי אומר ישלשה בקי מיתה נבראו באשה ואמרי לה שלשה דבקי מיתה נדה וחלה והרלקת הנה חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן יתניא רשב"ג אומר הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה ונמסרו

(א) ע"י עיך עך כנ.